

VARIA

Bibliopolium

Rezi Elek: *Megújulás. Visszatekintés rektori szolgálatom tíz esztendejére a Protestáns Teológiai Intézetben.*

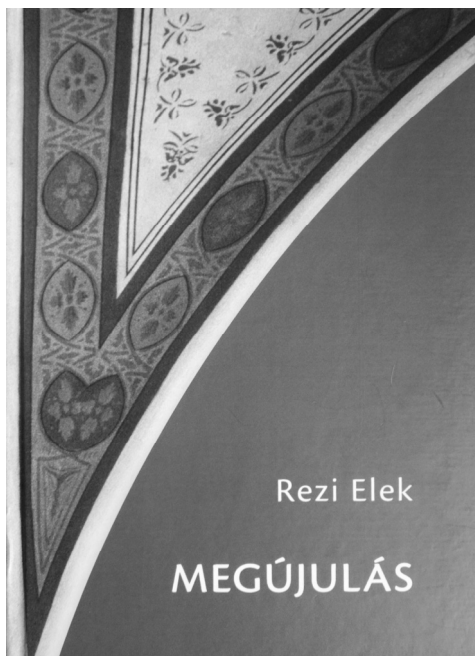
Protestáns Teológiai Intézet, Kolozsvár 2017.

ISBN 978-606-93498-7-8, 263. old.

Kezdjük a legvégén: ha valaki, „körön kívüli” érdeklődő szeretné megismerni Erdély egyetlen protestáns lelkészképző intézetének legújabb kori történetének fontosabb eseményeit, akkor tisztelettel ajánlom, vásárolja meg dr. Rezi Elek *Megújulás. Visszatekintés rektori szolgálatom tíz esztendejére a Protestáns Teológiai Intézetben* című, kemény kötésű, formás, zöldes-barnás színekben megjelent könyvét.

Ha valaki a „körön belülről” szeretné újra meg újra átélni szeretett Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetünk (KPTI) tíz esztendejének – mondjuk ki – sikertörténetét, akkor szintén vásárolja meg ezt a kötetet, ahol az elmúlt évek kronológiai eseményeinek számbavételén túl felidézheti azt a különös hangulatot, amire most visszatekintve jogos büszkeséggel mondhatjuk: Istennek legyen hála, a megújulás évei voltak.

Mindenekelőtt köszönjük meg Rezi Elek professzor úrnak, a KPTI korábbi rektorának, mostani rektorhelyettesének és az unitárius kar dékánjának, hogy könyvbe foglalta a megújulást előidéző eseményeket és a mögöttük meghúzódó elképzeléseket. Nagyszerű érzés ezeket elolvasni, és még jobb érzés újra átélni a gondviselészerűen összefonódó történéseket, amelyek nyomán

ma elmondhatjuk: teológiánk stabil jogi alapokon álló, jól szervezett egyetem, ahol a szellemi, lelki és nevelői munka megfelelő körülmények között zajlik, merthogy az ehhez szükséges intézményi háttérrel egy rátermett munkaközösség egy évtizednyi munkával biztosította számunkra egy jó ideig.

A könyv annak a 10 évnek (2006–2016) az összefoglalása, ami nemcsak a mi emlékezetünkben nem múlt el észrevétlenül, hiszen – amint azt bizonyára sokan tudják – május 4-én Áder János, Magyarország köztársasági elnökének

megbízásából Zákonyi Botond nagykövet a Magyar Érdemrend tisztikeresztjének polgári tagozat kitüntetését adta át dr. Rezi Eleknek e munka méltó elismeréseként.

A *Megújulás* című könyv tehát Rezi Elek professzor úr előszavával indul, aki arról vall, hogy az *ad perpetuam rei memoriam* szellemében a dolgok örök emlékezetéül rögzítette az eseményeket. Munkájában a 127. zsoltár írójának figyelmeztetése volt a vezérfonala – *Ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők* –, és hálával tudatosítja, hogy az isteni gondviselés mellett ehhez a hatalmas munkához elkötelezett munkatársak, tanárkollégák, diákok, adminisztratív személyzet kellettek –, akik hittek abban, hogy az Úr nem hagyja magára övéit. Itt olvassuk Rezi Elek „munkafilozófiájának” az alapgondolatát is, miszerint ő „a konstruktív gondolkodás és cselekvés, az aktív hit és szeretet elkötelezettségként a »kétföldes utat« igyekezett választani” a Mt 5,41 szellemében: *aki téged egy mérföldútra kényszerít, menj el vele kettőre*. Mert tudja – és ezt hányszor hallottuk tőle – „az intézet érdekei” ezt kívánják meg.

Ezek után lássuk a tényeket: a könyv 263 oldalas, ide számítva a mellékleteket is. A szaklektori munkát Adorjáni Zoltán, a korrektorit pedig Andorkó Júlia végezte. A borítóterv Adorjáni Mártát dicséri, a felelős kiadó a KPTI rektora, Kállay Dezső.

A könyv anyagát két fő fejezet alkotja: 1. a tízéves rektori szolgálat fontosabb területei; 2. rektori beszédek a KPTI tanévnyitó és tanévzáró ünnepein (2006–2016). Ezután a rövidítések jegyzéke következik, illetve bizonyos román nyelvű, az intézet akkre-

ditációjában fontos szerepet játszó mellékletek.

Az első rész 14 alfejezetből áll, és tulajdonképpen ezek által nyerünk bepillantást a KPTI fejlődése mögötti munka dandárjába. Röviden összefoglalva: olvashatunk az erdélyi protestáns lelkészképzés múltjáról, amint az a három felekezet, a református, az evangélikus-lutheránus és az unitárius egyházi közösségekben történt, az 1948-as, erőszakosnak tűnő, de utóbb visszatekintve mégiscsak sok áldást hozó egyesítésig, illetve az 1949. február 25-én megnyitott Egyetemi Fokú Egységes Protestáns Teológiai Intézet névvel 1989-ig működő és a kommunizmus éveiben is minőségi oktatásra törekvő és azt biztosító teológia akadémia mindennapjairól.

A második alfejezetben már felbukkannak az elmúlt évtized varázsszavai: ARACIS (Romániai Felsőoktatást Minőségét Biztosító Ügynökség), akkreditáció, 88-as számú törvény, metodológia, minősítés stb. Itt követhetjük figyelemmel azt a hosszú és rögzös utat, amelynek végén megvalósult az, amit a szerző rektori mandátuma legfontosabb feladatának tekintett, és amely így hangzott: a KPTI önálló, független, a fenntartó egyházak által működtetett és államilag elismert, az országos egyetemi oktatási hálózatban egyenrangú partnerként fellépő felsőoktatási intézmény. Az olvasó talán itt döbbenhet rá igazán, hogy mennyire embert próbáló munka volt úgy lavírozni a KPTI lakóját a hazai változó jogviszonyok, a hirtelen felbukkanó kérelmek és újabb kritériumok között, hogy az végül révbe érhesen.

A harmadik fejezet szorosán kapcsolódik ehhez a folyamathoz, mivel a teológiának a bolognai oktatási rendszerhez történő igazodását mutatja be. Annak ellenére, hogy ma is nosztalgiával gondolunk vissza az osztatlan, öt-éves képzési időre – ezt a szerző is így gondolja –, megpróbálunk a bolognai rendszer szerinti, négyévnyi alapképzésben és kétévnyi mesterképzésben is maradandót alkotni.

Nagyon érdekes a negyedik és ötödik, a tanári fokozatok elismertetését tárgyaló, illetve az egyetem tanári karát számba vevő rész, ahol az olvasó az elmúlt évek erőfeszítéseivel szembesül. A szerző elégtétellel nyugtázza: „jelenleg az egyetem tanári kara felkészült, az oktatói, nevelői, valamint a kutatásban és tudományos munkában kiváló teljesítményt nyújtó tanárokból áll”. Ide kapcsolódik a 10. fejezet anyaga is, amely a kutatói munka stratégiáit tárgyalja, kiemelve a KPTI-nek, mint önálló kiadónak a gondozásában megjelenő könyveket, illetve a *Studia Doctorum Theologiae Protestantis* nevet viselő tudományos tanulmánykötet-sorozatot is.

A szerző – nem véletlenül – külön fejezetet szentel az egyetem hallgatóinak: bemutatja önszerveződő életüket, és méltatja sokrétű szeretetszolgálatukat. Itt a hallgatók által igénybe vehető Erasmus+ ösztöndíjprogramról, illetve a hazai és külföldi testvérintézetekkel kötött szerződések nyomán létrejövő együttműködésekről olvashatunk. A szerző büszkén állapítja meg: „a KPTI az európai felsőoktatási hálózat vérkeringésébe is bekerült.”

Ezek mellett fontosnak látta bemutatni az egyetem könyvtárát, az infrastrukturális fejlesztéseket és a KPTI által

kérdemelt rangos elismeréseket. Az utolsó, a 14. alfejezet az egyetem és a fenntartó egyházak viszonyát mutatja be, és örömmel olvashatjuk, hogy a közös munkában konstruktív együttműködést sikerült kialakítani.

A kötet második nagy fejezete az intézetben elhangzott 10 tanévnitő, illetve 9 tanévzáró rektori beszédet tartalmazza (azért 9-et, mert a 2016-os tanévzáró beszédet már az új rektor, dr. Kállay Dezső mondhatta el). Olvasásuk közben az ember szinte hallja a valamikor elhangzott szövegek dallamát és szófordulatait. Különleges és meglehetősen nehéz műfaj a rektori beszéd egy teológiai intézetben. Úgy kell beszámolni az egyetem mindennapjairól, hogy a beszédnek megfelelő teológiai mondanivalója és súlya is legyen. Aki tehát csak arra kíváncsi, hogy az intézet milyen fontosabb eredményeket tudott felmutatni egy adott tanévben, akkor annak csupán az egyébként igen érdekes részeket kell elolvasnia az oktatásról és nevelésről, az akkreditációs folyamatról, a pénzügyi helyzetről, a diákpresbitériumról. De aki arra is kíváncsi, hogy a KPTI egykori rektorának mint teológusnak mi a véleménye bizonyos, az elmúlt években közérdeklődésre számot tartó kérdésekben, azoknak feltétlenül ajánlom, hogy olvassák el mindegyiket. Ösztönzéseként hadd csemegézzek a címek között: *A vallás, a teológia és az erkölcs összefüggéseinek értékelése; A vallások közötti párbeszéd; A lelképásztori szolgálat ékességei: hit, tudás, erkölcs; A globalizáció és következményei; A teológia és a természettudomány viszonya; Az európai bevándorlás vagy menekültügy dilemmáinak társadalometikai vetületei* stb.

Tisztelt egybegyűltek! Remélem, sikerült fölkelteni a könyv iránti érdeklődésüket. Megköszönöm a szerzőnek, hogy teológiánk igen izgalmas, fordulatokban bővelkedő évtizedének munkásságába kalauzolt minket, amit természetesen majd hosszú távon fog megmérni a történelem Ura és a múlt idő, de amit már most, joggal nevezhetünk a megújulás éveinek. A krónikás ugyan rögzítette az események egy részét, de van, amit nem szoktunk leírni, és mégis legalább most, feltétlenül meg kell említeni: a munka miatt a családtól elvett időt, az éjszakába nyúló tanácskozásokat a legközelebbi munkatársakkal, a hosszú, bukaresti leutazásokat, a tárgyalókészséget, a kompromisszumra törekvést, a rendkívül jó intézményi

hangulatot, a diákbarát – szaknyelven: proaktív attitűdöt –, összefoglalva azt a vezetési modellt, ami a rektori szolgálat tíz esztendejét jellemezte.

Professzor úr! A könyv megírása mellett, ezt is kellő tisztelettel megköszönjük, és arra kérjük a Jóistent, hogy adjon további munkakedvet, jó erőt és egészséget, hogy újabb könyvek megírására kapjon ihletet és biztatást. És halkán mondom: ezt a biztatást a könyv megvásárlásának gesztusával mi is megtehetjük.

Köszönöm, hogy meghallgattak.

Koppándi Botond Péter

Elhangzott 2018. május 8-án a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet dísztermében tartott könyvbemutatón.

Cseh Katalin: *Emlék-bazár.*

Kriterion, Kolozsvár 2017. ISBN 978-973-26118-2-1, 263 old.

Cseh Katalin mesélte, hogy a gyerekeknek sokszor nehéz felfogni, hogy a költők nemcsak azok, akik már rég meghaltak és a tankönyvben olvashattunk életrajzokról és verseikről, hanem hús-vér emberek. Sőt azt is hozzáteszem, hogy nemcsak hús-vér emberek, hanem valamikor gyermekek voltak. Van, akinek keserű, nehéz volt a gyermekkor, van, akinek boldog. Cseh Katalin egyik nagy példaképe József Attila, hiszen egy napon születtek. Kinek volt boldogabb vagy nehezebb a gyermekkor? Mondhatnánk, hogy József Attilának volt sokkal nehezebb, hiszen őt elhagyta az apja. Ezzel szemben Cseh Katalin egy olyan családban nőtt fel, ahol a lelkész édesapa és a tanárnő édesanya mellett még két na-

gyobb fiútestvére is volt. De csak a lelkészgyermekként felnövők tudják, mit jelent lelkészgyermeknek lenni. Egyszer egy lelkész úgy kérte meg jövődöbelije kezét: Jössz-e hozzám harmadiknak? Mert nálam az első két hely foglalt: az első az Istené, a második a gyülekezeté, s a harmadik helyre jöhetsz te, ha úgy jó neked. És akkor hányadik helyre szorulnak a gyerekek?

Ma egy kiránduláson vettünk részt, gyülekezeteket látogattunk, lelképásztorokkal beszélgettünk. Megrendítő volt azt hallani, hogy az egyik lelkész így magyarázta zátonyra futott házasságát és válását: annyira komolyan vettük a szolgálatot, s így ez került az első helyre –, hogy nem figyeltünk eléggé egymásra (Zorán: *Üres bölcsőt ringat a bold fénye*).